

УДК 37.013.77 (075.8):159.9

DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-21\(41\)-03](https://doi.org/10.33296/2707-0255-21(41)-03)

АНУШКЕВИЧ Володимир

ORCID ID: 0009-0004-3535-2062,

кандидат психологічних наук, асистент
кафедри психології, Полтавський
національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка,
вул. Остроградського, 2, м. Полтава,
Україна

ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СУПЕРВІЗІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Анотація. Стаття присвячена розробці технології організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу. Супервізійна навчальна діяльність майбутніх психологів в умовах воєнного стану розглядається як цілеспрямований, структурований процес професійного навчання та підтримки, що поєднує освітні, практичні й рефлексивні компоненти з метою формування психологічної компетентності, стійкості та готовності до діяльності в екстремальних соціальних умовах. Технологія організації супервізійної навчальної діяльності має чотирикомпонентну структуру, що включає: цільовий компонент, котрий визначає стратегічну мету, завдання, очікувані результати й критерії ефективності супервізійної діяльності (розвиток компетентностей, формування професійної рефлексії, психологічної стійкості тощо); змістовий компонент, який охоплює тематичні модулі супервізійного навчання, що передбачають: аналіз професійних ситуацій (кейси, рольові моделі, етичні дилеми); вивчення принципів кризової психології та допомоги постраждалим від війни; розгляд питань професійної етики, саморефлексії та самоусвідомлення; практику командної взаємодії, емпатійного слухання, управління стресом; процесуальний компонент, що відображає послідовність організації супервізійної навчальної діяльності (діагностичний, мотиваційно-цільовий, реалізаційний, рефлексивно-аналітичний, узагальнювально-корекційний етапи); оціночно-результативний компонент, який передбачає моніторинг динаміки розвитку професійних компетентностей за показниками: рівень професійної рефлексії; здатність до етичного прийняття

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»

© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

© Анушкевич В.

рішень; готовність до роботи в умовах стресу; показники емоційної стійкості та самоусвідомлення. Визначено педагогічні умови реалізації технології й методичний інструментарій, котрі забезпечують її ефективність.

Ключові слова: супервізія, супервізійна навчальна діяльність, майбутні психологи, бакалаври, технологія, кризова психологія, професійна готовність, педагогічні умови, методичний інструментарій, воєнний час.

Вступ. Сучасні реалії вищої освіти в Україні зумовлені глибокими соціальними, психологічними та гуманітарними викликами, спричиненими воєнним станом. У цих умовах особливої ваги набуває професійна підготовка майбутніх психологів – фахівців, покликаних забезпечувати психологічну підтримку військовослужбовців, цивільного населення та власної професійної спільноти. Одним із ключових механізмів формування їхньої професійної зрілості та стійкості є супервізійна навчальна діяльність, яка забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичного досвіду, розвиток рефлексії, етичної свідомості та емоційної компетентності.

В умовах воєнного стану організація супервізійних процесів потребує нових технологічних підходів, адаптованих до дистанційних форматів, кризових ситуацій і психологічного навантаження учасників. Це вимагає не лише переосмислення методичних засад навчання, а й створення ефективної технології організації супервізійної навчальної діяльності, що сприятиме професійному становленню майбутніх психологів як фахівців гуманістичного спрямування, здатних діяти в екстремальних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика супервізії як складової професійної підготовки майбутніх психологів активно розробляється у вітчизняній та зарубіжній науковій традиції. У сучасній українській педагогічній і психологічній науці супервізію розглядають як інноваційну технологію розвитку професійної компетентності, етичної відповідальності та рефлексивного мислення фахівця.

Так, І. Астремська розглядає супервізію в контексті соціальної роботи,

підкреслюючи її прикладний характер і роль у формуванні здатності до самостійного прийняття професійних рішень [1]. С. Литвиненко та В. Ямницький визначають супервізію як інноваційний інструмент професійного зростання, який поєднує навчання, аналіз практичних ситуацій і розвиток саморефлексії. На їхню думку, супервізія забезпечує ефективний перехід від теоретичних знань до практичної діяльності [6].

Дослідниці М. Хараджи та А. Іващенко трактують супервізію як метод професійного становлення психолога, що сприяє розвитку рефлексії, відповідальності та емоційної зрілості [10]. У працях С. Максименка акцентується увага на психологічному вимірі супервізії, який пов'язує цей процес із феноменом професійного саморозвитку [7]. Т. Комар та І. Чухрій наголошують на важливості супервізії як чинника подолання професійного вигорання та підтримки психологічного благополуччя фахівця [5].

У навчальному посібнику М. Мушкевич подано системний опис курсу «Супервізія», де наголошено на необхідності інтеграції супервізійного супроводу у навчальні програми з психології [9]. Натомість у методичних рекомендаціях (У. Долиняк, О. Караман та ін.) зазначено, що в умовах воєнного стану зростає потреба у супервізійній підтримці фахівців, які працюють із травматизованими клієнтами, зокрема військовими, переселенцями та сім'ями загиблих [8].

Систематизація українських літературних джерел дозволяє виокремити низку ключових підходів до розуміння супервізії:

модульно-сесійний — спрямований на поетапне поєднання теоретичного та практичного навчання [7; 9];

методично-прикладний — орієнтований на використання конкретних інструментів аналізу професійних кейсів [1];

компетентнісний — зорієнтований на розвиток професійних і особистісних компетентностей психолога [5; 10];

кризово-адаптаційний — що враховує специфіку надання психологічної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану [8].

Зарубіжні наукові джерела доповнюють український контекст ґрунтовними дослідженнями психологічної супервізії як багатовимірного процесу. Е. Johnson обґрунтовує концепцію ефективної психотерапевтичної супервізії, у якій ключовими є баланс підтримки та оцінювання, розвиток етичної культури й емпатійної взаємодії між супервізором і супервізантом [13]. К. Monahan та його співавтори вивчають погляди супервізантів щодо якості супервізії під час проходження практики у шкільній психології. Результати дослідження засвідчують, що ефективність супервізійного процесу залежить від довірливих взаємин, постійного зворотного зв'язку та можливості осмислення власних дій у безпечному навчальному середовищі [14]. Нормативно-методичні аспекти супервізії систематизовано у Supervision Resource Manual for Psychology Registration (The College of Psychologists and Behaviour Analysts of Ontario, 2025), який визначає етичні принципи, вимоги до компетентності супервізорів і стандарти оцінювання професійного розвитку. Цей документ може бути орієнтиром для створення українських нормативних підходів до супервізійного супроводу у сфері освіти й практичної психології [15].

Класичне дослідження S. Wong підкреслює культурно-контекстуальний характер супервізійної взаємодії, в якій важливу роль відіграють соціальні, етичні та особистісні чинники. З огляду на сучасні виклики, пов'язані з війною, такі підходи є надзвичайно релевантними для українських реалій, де формування психологічної готовності до роботи з травмованими клієнтами потребує спеціально організованої супервізійної підтримки [16].

Загалом, аналітичне осмислення зарубіжних джерел дає підстави до висновку, що сучасна світова практика супервізії розвивається у напрямі

гуманістично-орієнтованого, компетентнісного та рефлексивного підходів.

Таким чином, проведений аналіз вітчизняних і зарубіжних досліджень свідчить, що супервізія розглядається як комплексна технологія розвитку професійної компетентності, етичної свідомості та психологічної стійкості фахівця. Однак питання організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів саме в умовах воєнного часу залишається недостатньо розробленим у теоретичному та методичному аспектах. Це визначає актуальність подальших досліджень, спрямованих на розроблення технологічної моделі її впровадження у сучасну систему професійної освіти України.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та описі технології організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу, визначенні її структурних компонентів, педагогічних умов і методичного інструментарію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Супервізія розглядається науковцями як ефективний механізм розвитку та вдосконалення професійної компетентності фахівця. В її межах формуються особливі професійні взаємини, у яких один спеціаліст – супервізор – сприяє професійному становленню, рефлексії та зростанню іншого – супервізанта. Такий формат професійного супроводу може застосовуватися як у процесі цілеспрямованого опанування нових методів і технологій психологічної практики, так і під час систематичної підтримки фахівця у його професійній діяльності протягом тривалого часу. Основна увага супервізійного процесу зосереджується на особистості спеціаліста, його індивідуальних характеристиках, труднощах і професійних викликах, що виникають у ході практичної роботи [5; 6; 9].

Супервізія визначається як форма професійного розвитку та вдосконалення кваліфікації фахівців у галузі психології, що поєднує

теоретичне осмислення й практичний аналіз діяльності спеціаліста. Вона реалізується у форматі професійного консультування, спрямованого на оцінку доцільності, ефективності та якості застосування методів психологічної практики. Науковці підкреслюють, що ключовими чинниками ефективної супервізії є взаємна довіра та щирість між її учасниками. Також наголошують, що компетентний супервізор – це фахівець, який визнає унікальність кожного супервізанта, підтримує віру в його потенціал і професійні можливості. Такий фахівець надає великого значення якості міжособистісних взаємин, сприяє формуванню атмосфери відкритості, чесності й турботи, а також використовує різні методи професійного аналізу, що дозволяють спеціалісту критично осмислити та оцінити власну практичну діяльність [10].

У нашому дослідженні *супервізійна навчальна діяльність майбутніх психологів в умовах воєнного стану* потрактовується як цілеспрямований, структурований процес професійного навчання та підтримки, що поєднує освітні, практичні й рефлексивні компоненти з метою формування психологічної компетентності, стійкості та готовності до діяльності в екстремальних соціальних умовах. Така діяльність передбачає взаємодію між студентом і супервізором, у межах якої здійснюється аналіз професійних дій, осмислення етичних аспектів практики, розвиток саморефлексії та формування навичок надання психологічної допомоги особам, постраждалим від воєнних подій. Вона реалізується через індивідуальні й групові форми супервізії, інтегрує традиційні освітні методи з кризовими технологіями психологічної підтримки та сприяє становленню майбутнього психолога як фахівця гуманістичного спрямування.

Розробка технології організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів ґрунтується на засадах компетентнісного, діяльнісного, системного, акмеологічного, консалтингового та гуманістичного підходів [3;

4; 7; 11]. Її сутність полягає у створенні педагогічно доцільного простору, у якому студент-психолог здобуває професійний досвід через аналіз практичних кейсів, рефлексію власних дій і співпрацю з супервізором.

В умовах воєнного часу ця технологія набуває кризово-адаптаційного спрямування, оскільки поєднує освітні цілі з психологічною підтримкою здобувачів освіти, формуванням їхньої професійної стійкості, емоційної врівноваженості та здатності діяти в екстремальних умовах [8].

Метою технології є підвищення якості професійної підготовки майбутніх психологів шляхом інтеграції супервізії у навчальний процес для розвитку їхньої професійної компетентності, рефлексивних умінь, етичної відповідальності та психологічної готовності до практичної діяльності в умовах воєнного стану.

Технологія організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів має чотирикомпонентну структуру, що включає:

1) Цільовий компонент, котрий визначає стратегічну мету, завдання, очікувані результати й критерії ефективності супервізійної діяльності (розвиток компетентностей, формування професійної рефлексії, психологічної стійкості тощо).

3) Змістовий компонент, який охоплює тематичні модулі супервізійного навчання, що передбачають: аналіз професійних ситуацій (кейси, рольові моделі, етичні дилеми); вивчення принципів кризової психології та допомоги постраждалим від війни; розгляд питань професійної етики, саморефлексії та самоусвідомлення; практику командної взаємодії, емпатійного слухання, управління стресом.

4) Процесуальний компонент, що відображає послідовність організації супервізійної навчальної діяльності (діагностичний етап – визначення вихідного рівня професійної компетентності, потреб у супервізійній підтримці, психологічного стану студентів; мотиваційно-

цільовий етап – формування усвідомлення ролі супервізії, установлення довірчих відносин між супервізором і супервізантами; реалізаційний етап – проведення індивідуальних та групових супервізійних сесій (очних або дистанційних), робота з реальними чи змодельованими випадками, обговорення труднощів професійної діяльності; рефлексивно-аналітичний етап – самооцінка, обговорення професійних рішень, формування рекомендацій і стратегій подальшого розвитку; узагальнювально-корекційний етап – підбиття підсумків, оцінювання ефективності супервізійної роботи, розробка індивідуальних траєкторій професійного зростання).

Послідовність організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх бакалаврів-психологів відображено на рисунку 1.

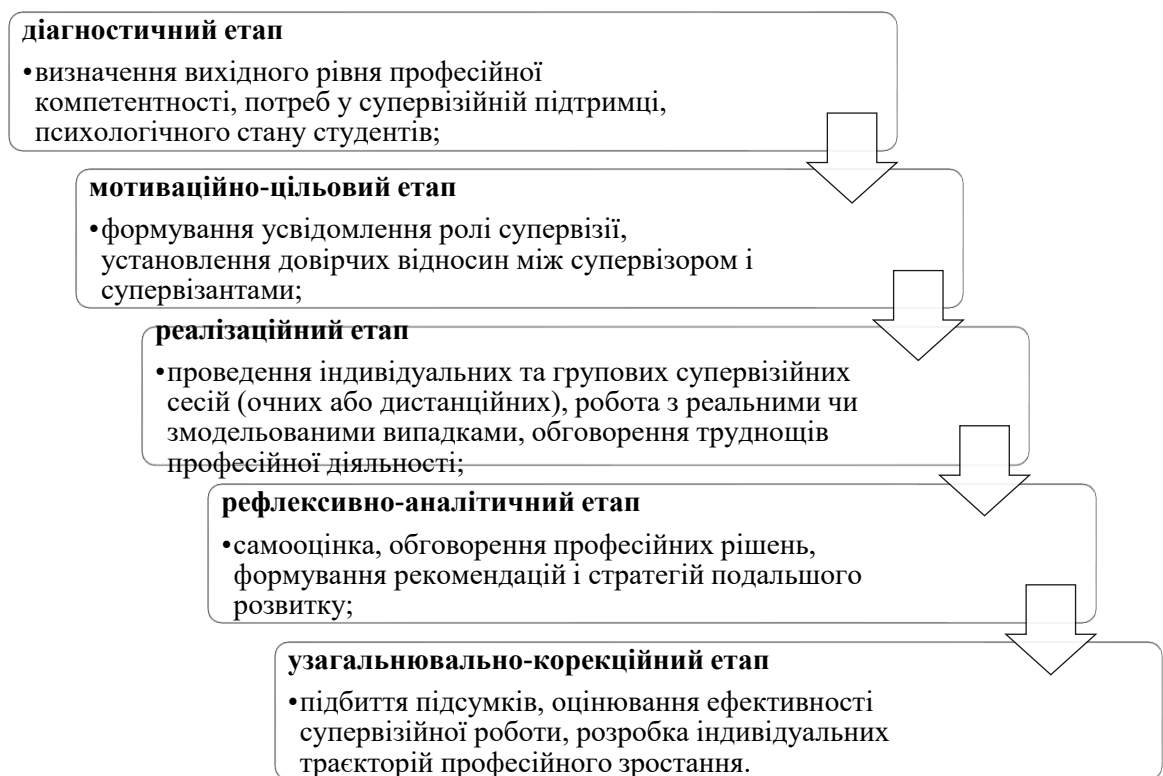

Рис. 1. Етапи організації супервізійної навчальної діяльності

5) Оціночно-результативний компонент, який передбачає моніторинг динаміки розвитку професійних компетентностей за

показниками: рівень професійної рефлексії; здатність до етичного прийняття рішень; готовність до роботи в умовах стресу; показники емоційної стійкості та самоусвідомлення.

Узагальнено технологія організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного стану подана у таблиці 1.

Таблиця 1

Структура технології організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного стану

Компонент технології	Зміст і характеристика	Методичний інструментарій
Цільовий компонент	Визначає стратегічну мету та завдання супервізійної навчальної діяльності, очікувані результати та критерії ефективності. Передбачає формування професійної компетентності, розвитку психологічної стійкості, здатності до рефлексії, етичної відповідальності й готовності діяти в умовах воєнних викликів.	- Метод цілепокладання та SMART-планування; - Формування індивідуальних освітніх траєкторій; - Використання мотиваційних інтерв'ю, тестів самооцінки професійної готовності (опитувальник СДТО, шкала професійної мотивації В. Семиченко тощо).
Змістовий компонент	Охоплює тематичні модулі супервізійного навчання: аналіз професійних ситуацій (кейси, етичні дилеми); вивчення основ кризової психології; розвиток емпатії, рефлексії, професійної етики; управління стресом, командна взаємодія; надання допомоги постраждалим від війни.	- Кейс-метод, метод проєктів; - Тренінги емоційної саморегуляції; - Рольові та симуляційні ігри; - Супервізійні дискусії, групові обговорення; - Використання мультимедійних матеріалів (відеоаналіз практичних ситуацій).
Процесуальний компонент	Визначає послідовність і логіку організації супервізійного процесу: 1) <i>діагностичний етап</i> ; 2) <i>мотиваційно-цільовий етап</i> ; 3) <i>реалізаційний етап</i> ; 4) <i>рефлексивно-аналітичний етап</i> ; 5) <i>узагальнювально-корекційний етап</i> .	- Діагностичні методики (тести емоційного вигорання, шкала стресостійкості Коннор-Девідсон, опитувальник професійної зрілості); - Супервізійні сесії (індивідуальні, групові, онлайн); - Методи активного слухання, емпатійного діалогу; - Рефлексивні щоденники, фокус-групи; - Платформи дистанційної взаємодії (Zoom, Moodle, Google Meet).

Продовження табл. 1

Оціночно-результативний компонент	Спрямований на визначення рівня досягнення поставлених цілей і динаміки професійного розвитку студентів. Включає моніторинг сформованості професійної рефлексії, етичної свідомості, здатності до прийняття рішень і роботи у кризових умовах.	- Критеріально-рейтингові карти оцінювання; - Експертне оцінювання супервізора; - Самооцінка професійного зростання (метод «360°»); - Психодіагностичні тести (рівень рефлексивності, емоційної стійкості, професійної ідентичності); - Аналіз портфоліо професійних досягнень студента.
--	--	--

Ми переконані, що застосування розробленої технології сприятиме: формуванню професійної компетентності, етичної відповідальності майбутніх психологів й професійної готовності до роботи в умовах війни; підвищенню рівня саморефлексії, саморегуляції та емоційної стабільності; розвитку здатності діяти ефективно в умовах невизначеності та психологічного навантаження; створенню стійкої супервізійної культури у середовищі закладу вищої освіти; підготовці психологів, здатних надавати якісну допомогу населенню в умовах війни та післявоєнної відбудови.

На підставі аналізу праць науковців [2-6; 8-10; 12-15] сформульовано висновок, що ефективність реалізації технології забезпечується дотриманням таких педагогічних умов:

- 1) створення безпечного освітньо-психологічного простору для вільного висловлення думок і переживань студентів;
- 2) упровадження дистанційних і змішаних форматів супервізійної взаємодії (відеосупервізія, онлайн-групи підтримки);
- 3) підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах, володіння методами психологічної саморегуляції;
- 4) інтеграція супервізії у систему практичної підготовки (практикуми, стажування, тренінгові модулі);

5) організація консалтингової підтримки для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії та професійного саморозвитку в умовах адаптації до змін;

6) опора на принципи гуманізму, конфіденційності, партнерства та взаємної підтримки.

Обрані педагогічні умови обґрунтовані сучасними науковими дослідженнями у сфері психологічної супервізії та професійної підготовки майбутніх фахівців. Створення безпечного освітньо-психологічного простору забезпечує емоційну підтримку студентів і стимулює відкритість у вираженні думок, що є критично важливим для розвитку рефлексивних навичок та професійної самосвідомості. Використання дистанційних і змішаних форматів супервізії обумовлено потребою адаптації освітнього процесу до цифрової трансформації та забезпеченням безперервності професійного навчання. Підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах і володіння ними методами психологічної саморегуляції сприяє підвищенню якості наставництва та формує модель емоційно компетентного професіонала. Інтеграція супервізії у практичну підготовку студентів забезпечує безпосередню реалізацію теоретичних знань у професійній діяльності, а опора на принципи гуманізму, конфіденційності та партнерства гарантує підтримку взаємної довіри й сприяє ефективності освітнього процесу.

Висновки. Технологія організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного стану є інтегрованою системою взаємодії освітніх, практичних та рефлексивних процесів. Вона спрямована на формування компетентного, етично зрілого та психологічно стійкого фахівця, здатного ефективно виконувати професійні функції в екстремальних соціальних обставинах. Її реалізація у вищій школі України є важливим

чинником підвищення якості психологічної освіти та забезпечення гуманітарної безпеки держави.

Ефективність реалізації технології супервізійної взаємодії визначається комплексним дотриманням педагогічних умов, що забезпечують безпечне та підтримуюче освітнє середовище для студентів. Створення простору для вільного висловлення думок і переживань, впровадження дистанційних та змішаних форматів супервізії, підготовка викладачів до роботи у кризових контекстах та інтеграція супервізії у практичну підготовку сприяють формуванню професійної компетентності та психологічної стійкості студентів. Орієнтація на гуманістичні принципи, конфіденційність і партнерство забезпечує високий рівень взаємної підтримки та ефективності освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у наукових розвідках щодо поглиблення теоретико-методологічних засад супервізійної діяльності в системі фахової підготовки бакалаврів-психологів, зокрема в контексті кризової та травматерапевтичної практики. Перспективним є розроблення варіативних моделей дистанційної супервізії, що враховують специфіку онлайн-комунікації, а також створення цифрових платформ для фахового супроводу студентів і молодих спеціалістів. Особливої уваги потребує емпіричне дослідження ефективності впровадження супервізійної навчальної технології в умовах воєнного стану – зокрема, її впливу на рівень професійної рефлексії, психологічну стійкість, емоційне вигорання та готовність до роботи в екстремальних ситуаціях. Важливим напрямом подальших досліджень є інтеграція супервізійної практики у післядипломну освіту психологів, розроблення системи оцінювання якості супервізійного супроводу, а також формування етичних стандартів взаємодії у супервізійному просторі в умовах соціальної нестабільності.

Список використаних джерел

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 396 с.
2. Волошина О. В. Інтервізія та супервізія як форми методичного супроводу професійного розвитку фахівців системи психологічного забезпечення ЗВО із специфічними умовами навчання. *Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України. Збірник наук. праць*. 2021. Київ. С. 36-39.
3. Гладкова В., Рябова З. Акмеологічна служба консалтингового забезпечення професійного саморозвитку сучасного фахівця: адаптивні засади. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2025. № 20(39). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-20\(39\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-20(39)-01)
4. Іщенко І., Кононець Н., Большая О., Люлька Г. Освітній консалтинг у парадигмі сучасного управління закладами вищої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2025. № 20(40). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/764>
5. Комар Т., Чухрій І. Проблеми психологічної практики: супервізія як метод професійного зростання. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2025. С. 102-106.
6. Литвиненко С.А., Ямницький В.М. Супервізія як інноваційна технологія підготовки майбутніх психологів до професійної діяльності. *Інноватика у вихованні : зб. наук. пр.* Рівне, 2015. Вип. 2. С. 74-82.
7. Максименко С.Д. Психологічна супервізія: навч. посіб. Київ : Кондор, 2020.
8. Методичні рекомендації щодо здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг населенню в умовах воєнного стану / Долиняк У., Караман О., Конончук А., Недря К., Олійник Н., Островська Н., Петрович В., Трубавіна І., Чередниченко О., Швед О. ; за ред. О. Л. Караман, І. М. Трубавіної. Полтава, 2024. 85 с.
9. Мушкевич М. І. Супервізія : навчальний посібник (до курсу «Супервізія»). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.
10. Хараджи М. В., Іващенко А. І. Супервізія як метод професійного зростання психолога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Психологія*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 1. С. 23–26.
11. Falender, C.A. & Shafranske, E.P. (2017). *Supervision Essentials for the Practice of Competency-Based Supervision*. Washington DC., American Psychological Association.

12. Hill, C. E., & Knox, S. (2023). Psychotherapy training and supervision with undergraduate and graduate students. In L. G. Castonguay & C. E. Hill (Eds.), *Becoming better psychotherapists: Advancing training and supervision* (pp. 31–53). American Psychological Association. URL: <https://doi.org/10.1037/0000364-003>
13. Johnson, E.A. (2019). Recommendations to Enhance Psychotherapy Supervision in Psychology. *Canadian Psychology*, 60 (4), 290-301
14. Monahan, K. L., Newman, D. S., Shernoff, E. S., Kelly, K. K., Thies, L. O., Jacobs, D., Fishman, C. E. (2025). Supervisees' Perspectives on School Psychology Internship Supervision. *School Psychology Review*, 1–16. URL: <https://doi.org/10.1080/2372966X.2025.2526323>
15. Supervision resource manual for psychology registration. The College of Psychologists and Behaviour Analysts of Ontario. Fourth Edition, 2025. Toronto, Ontario, Canada M4R 1A3. URL: <https://cpbao.ca/wp-content/uploads/Document-Supervision-Resource-Manual-for-Registration-Fourth-Edition-2025-FINAL-2025-02-13-1.pdf>
16. Wong, S. S. (2002). Clinical supervision in professional psychology. In A. G. Tan & M. Goh (Eds.), *Psychology in Singapore: Issues of an emerging discipline* (pp. 102-123). Singapore: McGraw-Hill Education (Asia)

References

1. Astremska I. V. Prykladni metodyky ta osnovy supervizii v sotsialnii roboti : navchalnyi posibnyk [Applied techniques and foundations of supervision in social work: a training manual]. Mykolaiv : Vyd-vo ChNU im. Petra Mohyly, 2017. 396 s. [in Ukrainian].
2. Voloshyna O. V. Interviziia ta superviziia yak formy metodychnoho suprovodu profesiinoho rozvytku fakhivtsiv systemy psykholohichnoho zabezpechennia ZVO iz spetsyfichnymy umovamy navchannia [Interview and supervision as forms of methodological support for the professional development of specialists in the psychological support system of higher education institutions with specific learning conditions]. *Aktualni pytannia psykholohichnoho zabezpechennia diialnosti Natsionalnoi politsii ta zakladiv vyshchoi osvity MVS Ukrainy. Zbirnyk nauk. prats.* 2021. Kyiv. S. 36-39. [in Ukrainian].
3. Hladkova V., Riabova Z. Akmeolohichna sluzhba konsal'tynhovoho zabezpechennia profesiinoho samorozvytku suchasnoho fakhivtsia: adaptivni zasady [Acmeological consulting service for professional self-development of a modern specialist: adaptive principles]. *Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriia Pedahohika.* 2025. № 20(39). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-20\(39\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-20(39)-01) [in Ukrainian].
4. Ishchenko I., Kononets N., Bolshaia O., Liulka H. Osvitnii konsal'tynh u paradyhmi suchasnoho upravlinnia zakladamy vyshchoi osvity [Educational

consulting in the paradigm of modern management of higher education institutions]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriiia Ekonomika*. 2025. № 20(40). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/764> [in Ukrainian].

5. Komar T., Chukhrii I. Problemy psykholohichnoi praktyky: superviziia yak metod profesiinoho zrostannia [Problems of psychological practice: supervision as a method of professional growth]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia: Pedahohika i psykholohiia*. 2025. S. 102-106. [in Ukrainian].

6. Lytvynenko S.A., Yamnyskyi V.M. Superviziia yak innovatsiina tekhnolohiia pidhotovky maibutnikh psykholohiv do profesiinoi diialnosti [Supervision as an innovative technology for training future psychologists for professional activity]. *Innovatyka u vykhovanni : zb. nauk. pr.* Rivne, 2015. Vyp. 2. S. 74-82. [in Ukrainian].

7. Maksymenko S.D. Psykholohichna superviziia: navch. posib. [Psychological supervision: a training manual]. Kyiv : Kondor, 2020. [in Ukrainian].

8. Metodychni rekomendatsii shchodo zdiisnennia sotsialnoi roboty ta nadannia sotsialnykh posluh naselenniu v umovakh voiennoho stanu [Methodological recommendations for implementing social work and providing social services to the population in wartime conditions] / Dolyniak U., Karaman O., Kononchuk A., Nedria K., Oliinyk N., Ostrovska N., Petrovych V., Trubavina I., Cherednychenko O., Shved O. ; za red. O. L. Karaman, I. M. Trubavinoi. Poltava, 2024. 85 s. [in Ukrainian].

9. Mushkevych M. I. Superviziia : navchalnyi posibnyk (do kursu «Superviziia») [Supervision: a study guide (for the course "Supervision")]. Lutsk : Vezha-Druk, 2022. 188 s. [in Ukrainian].

10. Kharadzh M. V., Ivashchenko A. I. Superviziia yak metod profesiinoho zrostannia psykholoha [Supervision as a method of professional growth for a psychologist]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu: Seriiia: Psykholohiia*. Uzhhorod: Vydavnychyi dim «Helvetyka», 2022. Vyp. 1. S. 23–26. [in Ukrainian].

11. Falender, C.A. & Shafranske, E.P. (2017). *Supervision Essentials for the Practice of Competency-Based Supervision*. Washington DC., American Psychological Association. [in English].

12. Hill, C. E., & Knox, S. (2023). Psychotherapy training and supervision with undergraduate and graduate students. In L. G. Castonguay & C. E. Hill (Eds.), *Becoming better psychotherapists: Advancing training and supervision* (pp. 31–53). American Psychological Association. URL: <https://doi.org/10.1037/0000364-003> [in English].

13. Johnson, E.A. (2019). Recommendations to Enhance Psychotherapy Supervision in Psychology. *Canadian Psychology*, 60 (4), 290-301. [in English].
14. Monahan, K. L., Newman, D. S., Shernoff, E. S., Kelly, K. K., Thies, L. O., Jacobs, D., Fishman, C. E. (2025). Supervisees' Perspectives on School Psychology Internship Supervision. *School Psychology Review*, 1–16. URL: <https://doi.org/10.1080/2372966X.2025.2526323> [in English].
15. Supervision resource manual for psychology registration. The College of Psychologists and Behaviour Analysts of Ontario. Fourth Edition, 2025. Toronto, Ontario, Canada M4R 1A3. URL: <https://cpbao.ca/wp-content/uploads/Document-Supervision-Resource-Manual-for-Registration-Fourth-Edition-2025-FINAL-2025-02-13-1.pdf> [in English].
16. Wong, S. S. (2002). Clinical supervision in professional psychology. In A. G. Tan & M. Goh (Eds.), *Psychology in Singapore: Issues of an emerging discipline* (pp. 102-123). Singapore: McGraw-Hill Education (Asia) [in English].

ANUSHKEVYCH Volodymyr

ORCID ID: 0009-0004-3535-2062,

Candidate of Psychological Sciences, Assistant Chair of Psychology,
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine

A TECHNOLOGY OF ORGANIZING SUPERVISORY EDUCATIONAL ACTIVITIES FOR FUTURE PSYCHOLOGISTS IN WARTIME CONDITIONS

Abstract. The article is devoted to the development of a technology for organizing supervisory training activities of future psychologists in wartime conditions. Supervisory training activities of future psychologists in wartime conditions are a purposeful, structured process of professional training and support that combines educational, practical and reflective components in order to form psychological competence, resilience and readiness for activity in extreme social conditions. Such activities involve interaction between the student and the supervisor, within which professional actions are analyzed, ethical aspects of practice are understood, self-reflection is developed, and skills in providing psychological assistance to persons affected by military events are formed. It is implemented through individual and group forms of supervision, integrates traditional educational methods with crisis technologies of psychological support, and contributes to the formation of a future psychologist as a specialist of a humanistic orientation. The technology for organizing supervisory training activities has a four-component structure, which includes: a target component, which defines the strategic goal, objectives, expected results and criteria for the

effectiveness of supervisory activities (development of competencies, formation of professional reflection, psychological resilience, etc.); a content component, which covers thematic modules of supervisory training, which include: analysis of professional situations (cases, role models, ethical dilemmas); study of the principles of crisis psychology and assistance to war victims; consideration of issues of professional ethics, self-reflection and self-awareness; practice of team interaction, empathic listening, stress management; procedural component, reflecting the sequence of organization of supervisory educational activities (diagnostic, motivational-targeted, implementation, reflective-analytical, generalizing-corrective stages); evaluation-result component, which involves monitoring the dynamics of development of professional competencies according to indicators: level of professional reflection; ability to make ethical decisions; readiness to work under stress; indicators of emotional stability and self-awareness. Pedagogical conditions for the implementation of technology and methodological tools that ensure its effectiveness are determined.

Key words: supervision, supervisory educational activities, future psychologists, bachelors, technology, crisis psychology, professional readiness, pedagogical conditions, methodological tools, wartime conditions.